

כִּי מֵאֵלֶּה הָאֲרִיזִין דָּעָה אֶת דָּה' כְּמִים לַיָּם מְכֻסִּים

הַמֶּאֱמֹד הַשְּׁבוּעִי

פינחס בן אלעזר

בת עין

שבוע פרשת פינחס

לקבלת המאמר השבועי במייל –
122333ako@gmail.com

להארות, תרומות, יצירת קשר והשגת חוברות
054-7341337

המאמר השבועי

פינחס בן אלעזר
בת עין

שבוע פרשת פינחס

צוות המאמר השבועי:

חברי המערכת: מנחם מענדל רוזנצויג, אחיה מרקוביץ' ואביעד בר לוי.

כותבים: אשחר שפירא, אליוסף גל, ויוסף ברוך שטקל.

הגהה ועריכה לשונית: ישראל מאיר אופן, לוי יצחק וינגורט ועפר בן יעקב.

עיצוב ועימוד: איתמר סלע ואליה חי אופן.

הו"ל: שילה קליין ואהרן רוזנצויג.

הפקה: שלם נחמן הראל.

בע"ה

שבוע מבורך בכל טוב לכל החברים הקדושים!

השבוע נזכה בע"ה יחד להעמיק במאמר מאיר עיניים של ר' אברהם דב מאווריטש מתוך הספר הקדוש 'בת עין' על מידת ההסתפקות בה הוא דן מזוית מיוחדת.

דרך שאלות על סדר הפסוקים בתחילת הפרשה וכן שאלה על המשמעות הפשטנית של אמרת חז"ל על שעירי ר"ח שהקריבו בבית המקדש - "אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח", נפרסת לפנינו הסתכלות חדשה (וקצת קשה לעיכול...) על הרצונות הרגילים שלנו בדברים שאינם רצון ה' מובהק.

כאשר דברים מסוימים אינם נמצאים תחת ידינו ואנחנו מתעקשים להמשיך לרצות אותם בלי להרפות, בעצם אנחנו מכריזים ח"ו שאיננו מאמינים בה' שהיה יכול לעשות את רצוננו ולטובתינו הוא בחר שלא לעשותו...

בהמשך המאמר מוסבר מה היה חטאה של הלבנה, מדוע זה נקרא הביאו כפרה "עלי", וכן למה דווקא שעיר של ר"ח (זמן חידוש הלבנה) מכפר על חטא ה'תאבון הנפול', שימו לב לרמזים המיוחדים שמופיעים בפנים!

מומלץ להמתיק את הקושי בעיכול המאמר ב'נקודה למחשבה'...

שנזכה להתכוונן באמת על רצון ה' ומתוך כך לזכות ל"כדי שיעשה רצונך כרצונו" בשלימות.

אוהבים מאד, החברים.

פינחס בן אלעזר

רבי אברהם דב מאוורייטש – בת עין

מבואר

וידבר ה' אל משה לאמר פינחס בן אלעזר וגו' בקנאו את קנאתי וגו' הנני נותן לו את בריתי שלום (כה יא). ודקדק האור החיים, למה כתב הסיבה שהוא בקנאו את קנאתי באמצע ב' פרטי המסובב שהם השיב את חמתי וגו' ולא כליתי וגו', שהיה לו לומר בקנאו את קנאתי בתוכם השיב את חמתי וגו' ולא כליתי וגו', או על זה הדרך השיב את חמתי וגו' ולא כליתי וגו' בקנאו את קנאתי וגו'

נראה ליישב קושיית אור החיים הנ"ל,

האור החיים מקשה על הניסוח של הפסוק הראשון בפרשה, למה נכתב המעשה שעשה פנחס "קנאו את קנאתי" בין שתי התוצאות שגרם המעשה שלו א. "השיב את חמתי מעל בני ישראל" ב. "ולא כיליתי את בני ישראל" ולא לפניהם, כפי שיותר מסתדר לשונית שהמעשה קודם לתוצאות, או לאחריהם – אלו סיבות גרמו לו לעשות את המעשה.

ה' צריך כפרה?!

על פי הגמרא (חולין ס:) מפני מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו חטאת לה' (במדבר כח טו), אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח¹, וזהו חטאת לה'. וכבר הקשו המפרשים מהו הלשון הביאו עלי כפרה, ועיי"ש בדבריהם. גם

¹ שימו ♡ למושג השבועי...

דברי הזוהר הקדוש שאמר (ח"ג דף ע"ט): הביאו עלי כפרה בגין
דיתבסם מה דעלוי כמה דאת אמר (ישעיה ו ב) שרפים עומדים
ממעל לו עכ"ל, וכפשוטו אין לו פי' כלל.

כדי לבאר את הקושיא הנ"ל הבת עין מקדים לבאר את דברי הגמרא בחולין
שדורשת על כך שבשעיר ראש חודש נאמר "חטאת לה" ולא רק "חטאת" כפי
שנכתב בשאר שעירי הרגלים, שבר"ח כביכול ה' מבקש שנביא עליו חטאת על
זה שהוא מיעט את הירח מהשמש, והתקשו שם המפרשים שלכאורה לא שייך
שה' יצטרך כפרה [ולכן הסבירו שהכוונה שה' אומר לעם ישראל שיביאו כפרה
על עצמם, וה' קבע שזה יהיה בראש חודש כדי לפצות את הירח על זה שהוא
מיעט אותו [תוס' בשם הערוך, שבועות ט.], אבל בפשט המילים הביאור לא כל-
כך מתיישב] עוד יותר קשים דברי הזהר שמבאר על דרשה זו ש"הביאו עלי
כפרה" פירושו- כדי שיתעדן ויומתק מה שמעלי. ובפשטות, ביאורו מאוד לא
מובן כי לא יתכן לומר שיש משהו מעל ה' ח"ו.

אכן אע"ן ואומר גם אנכי מה שיש לרמז בזה על פי מוסר, ונבאר
מקודם הפסוק (תהלים קמה טז) פותח את ידך ומשביע לכל חי
רצון, הנה זהו כלל גדול בעבודת השי"ת, שצריך כל איש ישראל
להאמין באמונה שלמה שהבורא ברוך הוא אחד יחיד ומיוחד
בתכלית היחוד שאין כמוהו בשום פנים והוא לבדו אלהינו היה
הוא ויהיה מנהיג ובורא לכל הברואים ומשגיח עליהם בפרטי
פרטות והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, וכשבא
לבחי' אמונה זו אין לחפץ ולהשתוקק לשום דבר בעולם רק
יהיה כל חפצו ומגמתו והשתוקקותו למלאות רצון הבורא ית' ולא
לחפץ יותר מרצון הבורא ית"ש [יתברך שמו], כי צריך להאמין
אם רצון הבורא ית"ש לתת לו זה הדבר בוודאי הוא יתן לו בלתי
מניעה ואם אין בזה רצון הבורא למה ייגע את עצמו להבל ולריק
ללא יועיל.

הבת עין עובר לבאר את עומק דרשת הגמרא בעבודת ה' וכהקדמה מבאר
את הפסוק "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון" ע"פ רמז, שיהודי צריך להאמין
באמונה מוחשית שה' מנהיג את כל הבריאה בכל רגע נתון עד הפרט הכי קטן,
והאמונה הזו צריכה לחדור לתוכו עד כדי כך שכל רצונו האישי הוא רק להיות
חלק מהדבר האין סופי הזה ולהתכלל בו, ברמה כזאת שברור לו שמה שה' רוצה
לתת לו הוא יתן לו כי הוא מהווה את העולם מאין בכל רגע, ומה שה' לא רוצה
אז אין למה להתאמץ להשיג אותו, כי אין לו שום ממשות בפני עצמו.

וזה כוונת חז"ל שאמרו (אבות פ"ד מ"א) איזהו עשיר השמח בחלקו, היינו שישמח ברצון הבורא ולא יחפוץ יותר וכמאמר הזוה"ק (ח"ג דף רכו.) ומשביע לכל חי רצון, מיכלא דמסכני דאינון שבעין מרצון הבורא ית"ש ולא מגו מכלי ומשתי סגי עכ"ל,

האמונה הזאת היא בעצם העומק של המשנה "איזהו עשיר השמח בחלקו" דהיינו אחד שכל-כך חי את האמונה שהוא ממש שבע מההתכללות ברצון ה' [אולי אפשר להסביר, איזהו עשיר- השמח בחלקו- חלקו של ה' כיון שהוא מאוחד בו, כמאמר הפסוקים "כי חלק ה' - עמו" ו"חלקי ה' אמרה נפשי"] כפירוש הזהר לפסוק "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון"-מאכל העניים ששבעים מרצון ה' ולא ממאכל ומשתה מרובים.

וזהו כלל גדול שלא להשתוקק רק לרצון הבורא ית' ולא להתאות לשום תאוות עולם הזה יתירה, כי זאת נודע שטבע הטוב להטיב וכמאמר חז"ל (פסחים קיב.) יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, וזה הוא עיקר בריאת העולם בגין דיתקרי רחום וכו' (זהר ח"ג רנז:),

האמונה המוחשית ברצון ה' היא לא איזה דרגה גבוהה אלא כלל גדול שמובן גם בשכל פשוט. כידוע, אחת הסיבות המרכזיות שה' ברא את העולם בשבילם, היא כי "טבע הטוב להיטיב, ואם שאין עולם למי ייטיב" [עמק המלך, שער שעשועי המלך, פ"א] ו"יותר ממה שהעגל רוצה לינוק, הפרה רוצה להניק". ויותר מזה, "חקרו חכמים לדעת סיבת בריאת העולמות... ונמנו וגמרו אומר כי סיבת הדבר היה לפי שהוא יתברך מוכרח שיהיה שלם בכל פעולותיו ובכל שמותיו... ורחום וחנון לא יקרא זולת בהיות נבראים בעולם שיקראו לו בכינויים כולם" [עץ חיים, שער עיגולים ויושר, פ"א] אם כן, זה סברא פשוטה שמובנת גם בשכל גשמי, שה' לא יעשה רע בעולם וכל מה שהוא עושה עם האדם זה אך ורק לטובתו.

אז למה בכל זאת נראה לפעמים לאדם בעל עיני בשר שה' עושה לו רע?

וצריך האדם לתלות העדר הדבר וחסרונו בעצמו של המקבל כמאמר ז"ל (קידושין פב.) הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי, וכדאמרינן בתפילת ראש השנה (חזרת הש"ץ דעמידה) הטוב והמטיב לרעים ולטובים, כי בוודאי טבע הטוב להטיב לכל כאשר היה כוונת בריאת העולם רק כשבא ההשפעה אל המקבל היא

נשתנה לפי ערך הכלים אשר הוכנו לקבל ההשפעה, וזהו הרעותי
את מעשי וקפחתי את פרנסתי.

הסיבה שלפעמים נראה לאדם שה' עושה לו רע, למרות שאין בזה שום
הגיון כי זה ההיפך מכוונתו של ה' בבראו את העולם, היא רק מצד הרוע שהאדם
עשה לעצמו וגרם חסימה לשפע האלוהי, כמו שאמר רבי שמעון בן אלעזר שאף
פעם לא רואים חיה ועוף שתקועים בלי צרכי מחיה, למרות שהם הרבה יותר
נמוכים מהאדם, אם כן מה הסיבה שלאדם יש יותר קשיים בפרנסתו? בגלל
שלאדם יש יותר בחירה וכשהוא עושה רע הוא מתנתק ממקור חייו וממילא
נהרסים חייו מכח הניתוק ברוחניות ובגשמיות.

מי יותר גבוה אני או ה'?

וזהו העיקר שיהיה רצונו כרצון הבורא ית"ש ולא יחפוץ יותר
מרצונו ח"ו, ומי שח"ו משתוקק יותר מרצון הבורא ית"ש זאת
הבחי' נקראת 'על"י', כי הוא רוצה שיהיה כביכול ממעל לרצונו
ית"ש, וזהו שכתוב בעדת קרח בהצותם על ה' (במדבר כו ט),
הנועדים על ה' (שם כז ג), כי רצון הבורא גזרה שלא יהיה בהם
בחינת כהונה, והם רצו שיהיה בהם בחינת כהונה, וזהו על ה',
ממעל לרצונו כביכול.

הצורת מחשבה שאני יודע יותר טוב מה' מה הכי טוב בשבילי נקראת "עלי",
כי היא נובעת מחוסר ביטול מלא להתאחד ברצון ה', עד שבגסות אפשר לומר
שזה מגיע ממקום של מחשבה שיש לי מקום שהוא מעל ה' ח"ו. כמו שהתורה
אומרת על דתן ואבירם "הנועדים על ה'" כביכול מעל ה' ח"ו, שבניסיון להפוך
לכהנים הם בעצם חושבים שהם מבינים יותר טוב מה' מה טוב להם.

הבת עין חוזר לבאר את דברי הגמרא והזהר על שעיר ראש חודש:

ולזה הירח בשעה שקטרגה על החמה ואמרה אי אפשר לשני
מלכים שישתמשו בכתר אחד, ורצתה להרבות אורה שלא כרצונו
ית"ש, ומפני זה נתמעט אורה, ולזה צווה הקב"ה להביא שעיר
לתקן הדבר הזה ולרמז שאין לחפוץ יותר ממה שגזר השי"ת,

כשהירח טען לפני הקב"ה שאי-אפשר שיהיה שני מלכים בכתר אחד וצריך
שהוא יהיה יותר גדול מהשמש, הוא נפל למקום של המחשבה שהוא יודע הכי
טוב מה טוב לו, במקום לשמוח בהבנה שה' בא לעשות לו את ההכי טוב ומושלם
שיכול להיות, ולכן נענש ומכח הניתוק מה' שהוא החיות של העולם - נעשה יותר
קטן.

בראש חודש אנו מביאים שעיר לכפר על מיעוט הירח כדי שנזכור לשמוח במה שיש לנו ברוחניות ובגשמיות מתוך ביטול גמור לה' ולא להיות במרוץ הישגים תמידי. הקרבת השעיר באה לתקן את ההשתוקקות שעוברת את גבול הטעם הטוב ורוצה מעבר למה שה' באמת רוצה ממנו, ולכן שעיר בגימטריא שרף כיוון שעניינו הוא לשרוף את כל מה שאנחנו רוצים אבל לא בטוח שגם ה' אכן רוצה.

ולזה שעיר גימטריא שר"ף, לרמז כי ההשתוקקות יותר מרצון הבורא ב"ה אין ממש וקיום בדבר הזה כי כלה ונשרפה דמה שחפץ יותר מרצון הבורא ית"ש, וזהו בחי' 'על"י' כנ"ל. כד"א [כמה דאת אמר] שרפים עומדים ממ"על לו, היינו שהרצון שהוא כביכול ממעל לרצונו ית' הוא נשרף כנ"ל.

עכשיו מובנים דברי הזהר על שעיר ראש חודש. הזהר בא לרמז לנו שהשעיר בא לתקן את מה שרצינו יותר [מ'על'] רצון ה', שעל זה נאמר "שרפים עומדים ממעל לו", השרפים בביטולם הגמור לרצון ה' לא מאפשרים מציאות של שאיפה ורצון ממעל למה שה' החליט שהאדם יקבל, ולכן הם שורפים אותו.

הירח הוא שלנו!

ועיקר בחינת תקון והתחדשות הלבנה נמסרה לישראל, כי ישראל מונין ללבנה, וקידוש החודש תלוי בב"ד כשאומרים מקודש החודש כמו שדרשו רז"ל (שמות רבה טו ב) על הפסוק (שמות יב ב) החודש הזה לכם.

עם ישראל קיבל את האחריות המלאה לתיקון הלבנה, כפי שניתן לראות שעם ישראל מונה את השנה בעיקר לפי הלבנה, וגם קידוש החודש נעשה לפי מולד הלבנה בשיתוף מלא של בית דין שללא הכרזתם על המולד אין לו שום תוקף. במדרש מובא שמלאכי השרת התרעמו לפני ה' על זה שהם מכינים את עצמם לדון את העולם יחד עם ה' קודם ימים נוראים ואז עם ישראל מקדש את החודש למחרת, וממילא נדחה יום הדין אליו הם התכוננו [דעת זקנים]. וה' עונה להם שפעם הירח היה בידו אבל הוא מסר אותו לישראל ומאז מה שהם יעשו בו זה מה שיהיה, וזה ביאור מה שה' אומר למשה "החודש הזה לכם".

הבת עין חוזר על הנקודה המרכזית בעבודת ה' שעליה הוא בא לדבר במאמר:

והענין הוא כך, כי כל איש ישראל צריך להרחיק את עצמו מהטבעיות ומתאוות הגופנים כנ"ל, אך להשתוקק בכל לבו ונפשו רק לרצון הבורא ב"ה ולידע שברצונו ית' תלוי הכל וברצונו ית'

הוא מנהיג כל העולמות עליונים ותחתונים כמאמר הכתוב
(תהלים ל ח) ה' ברצונך העמדתה להררי עוז,

יהודי צריך לשנות את ההסתכלות שלו מהסתכלות רגילה שמונהגת על ידי
הטבע ותאוותיו להסתכלות מתוך השתוקקות וביטול גמור למה שה' רוצה מתוך
ידיעה ברורה ומוחשית שה' מחפש לעשות לו את ההכי טוב ועל הרצון הזה
עומדים כל העולמות העליונים והתחתונים. הדרך לעשות את השינוי היא על ידי
הרחקה מכל דבר טבעי ומגושם.²

לשמוח במקום שלי

ולזה אנו מונין ללבנה, לידע כמו שהלבנה מחמת שרצתה יותר
מרצון הבורא ית"ש ועי"ז נתמעט אורה, על כן אנו בני ישראל
צריכים ליזהר מתאוות המותרות ולהתרחק מטבעיות, רק
תשוקתנו יהיה לקבל עלינו רצונו ית"ש בשמחה, כי בידו ית"ש
לשדד המערכות ולפעול הכל כרצונו ית"ש.

הסיבה שעם ישראל מונים ללבנה, היא כדי שיוכלו לזכור תמיד את החטא
של הלבנה ברצונה לגדול ללא תשומת לב לרצונו של הקב"ה, וירגילו את עצמם
לא להיות ישותיים וגסים ממותרות ותאוות, כדי שיוכלו להיות מכווננים
ומבוטלים לשמוע ולהבין מה רצון ה', ומתוך שהם מאוחדים בו בשלימות וידיעה
ברורה שהוא מהוה את העולם מאין ליש בכל רגע, אז שמחים בכל מה שהוא
עושה ולא רוצים יותר מזה.

וזהו שאנו אומרים בברכת קידוש הלבנה, וללבנה אמר שתתחדש
עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה וכו',
היינו שאנו מייחלים ומצפים שיהיה העטרה והתפארת לישראל
כמו הלבנה שהיא כעת במיעוט אור ועתידה להתחדש באור גדול
במהרה בימינו.

לכן אנחנו מתפללים על הלבנה בקידוש לבנה שתחזור במהרה לשלימותה,
ויחד איתה נחזור גם אנחנו [שמאוד קשורים בה] לשלימות הביטול עד
להתכללות שלימה ברועינו דודינו, שכיום אנו לצערנו מרוחקים ממנו מחמת
הישות והגסות שמונעת ממנו יחוד מלא איתו.

² בשלב הראשון האדם צריך להתנתק מהטבע לגמרי כדי לשנות הסתכלות, אך התכלית היא שעל ידי
הבירור בעבודת ה' הוא יזכה לראות את רצון ה' בתוך הטבע ללא שום סתירה, אלא אדרבה, הטבע כולו
מגלה את רצון ה' בצורה הכי מבוטלת והכי יפה ומושלמת ללא שום ניגודיות או התנצחות. [כפי שלמדנו
מורנו הבעל שם טוב זי"ע עבודה בדרך של הכנעה - הבדלה - המתקה.]

והעיקר הוא להתרחק ולברוח מהטבעיות וגופניות ומאומות העולם בתכלית הריחוק, כי המה משוקעים מאד רק בטבעיות ובתאוות גופנים, ולזה המה מונים לשמש כי השמש מרמז לטבעיות, כי כמו שנבראת באורה כן הוא עתה כמאז ולא נתמעט ולא נתרבה אורה כלל,

כדי לזכות להתחבר לרצון ה', עלינו להתרחק בתכלית הריחוק מכל מה שמשדר איזושהי טבעיות נפרדת ולא מתוקנת, כמו גויים שמונים לשמש, שבשונה מהירח שאין לו כלום מעצמו וכל הדרך שלו לקבל אור היא רק מכח התבטלותו אל השמש ולכן אורו משתנה תמיד, השמש מסמלת את שיא העוצמה והשליטה בטבע. אין לה שום צורך במשהו אחר ואורה העוצמתי לא משתנה אף פעם.

וכדאיתה בספר קדושת לוי על חנוכה 'שמש ידע מבואו' פרוש כי היא בבחינת חק אחד כאשר גזר לה השם יתברך בעת בריאתה כן היא גם עתה, אבל הלבנה אינה כן כי 'פעמים באה בארכה ופעמים באה בקצרה' (והאמות העולם הם בבחינת טבעיות ולכן הם מונים לשמש שהוא גם כן בחינת טבעיות, אבל אנחנו עמו בית ישראל צריכים להתרחק מהם בתכלית הרחוק, כמאמר הכתוב 'ובחקותיהם לא תלכו', כי התחברות עמהם גורם חס ושלום 'ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם') ולכן צריכים להתרחק מהם בתכלית הרחוק.

רבי לוי יצחק מברדיטשוב בספרו "קדושת לוי" מבאר את הפסוק "עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו" שבשונה מהירח שנתון לשליטת ישראל [כפי שמסופר בגמרא בראש השנה [כ"ה]. שרבי חייא רצה לקדש את החודש אבל עדין ראו את הירח של החודש הקודם ולא הגיע המולד של החודש החדש, אז הוא זרק גוש אדמה לכיוון הירח ואמר לו שיתכסה [ואז יהיה המולד], כדי שיוכל לקדש את החודש וכך היה] ומשתנה כל הזמן, השמש יודעת את מבואה ואת כל מסלולה התמידי והקבוע, וזו הסיבה שעם ישראל צריכים להתרחק ממנה ומהגוים שהולכים בדרכה ועושים את הטבע לאליל, ללא כל תשומת לב לרצון ה' וטוב הנהגתו.

דיברנו באריכות על ה"סור מרע", אבל מה נעשה ב"עשה טוב"?

אך לראות לגשת אל הקודש להשתוקק לרצונו ית' ולדבק בעשר קדושות הרמוזים במשנה (כלים א ו) קדושת ארץ ישראל קדושת

הר הבית וההיכל כמאמר הכתוב (מלכים א ח מח) והתפללו אליך
דרך ארצם וגו'.

לאחר שדיברנו בהרחבה על המנעות ממרדף תמידי של הישגים ומדרגות
ברוחניות וגשמיות, חשוב להזכיר שזה לא אומר לנו להיות בטטות שלא מנסים
להתקדם ולזוז בעבודת ה' ואפילו בגשמיות, אלא צריך תמיד לשאוף לעלות
מעלה מעלה מקדושה לקדושה עד הקדושה העליונה ביותר, אבל פשוט לעשות
את זה עם המון תשומת לב והקשבה פנימית שלא לנסות להתעלות ולעקוף ח"ו
למעלה מרצון ה'.

הבת עין חוזר לבאר את הפסוקים עליהם נאמר המאמר:

וזהו כוונת הפסוק (במדבר כה ז) וירא פינחס בן אלעזר וגו' ויקח
רמ"ח בידו, היינו שיצא מחוץ לדרך הטבע ודבק את עצמו בעשר
קדושות הנ"ל, ולזה פינחס מלא ביוז לרמז על עשר קדושות
הנ"ל.

על פנחס נאמר שהוא לקח רמח בידו, רמח מסמל את רמ"ח האברים מהם
מורכב הגוף הגשמי-שיא הישות של כל העולם הזה, ופנחס לוקח אותו בידו ולא
נופל לתוכו אלא יוצא ממנו בכל כוחו במגמה להגיע לשיא הקדושה וההקשבה
המלאה מתוך ביטול לרצון ה' שלמעלה מדרך הטבע, שלזה מרמזת היו"ד
היתירה במילה פינחס (שבדרך כלל נכתבת ללא יו"ד), לרמז על העליה לקדושה
העליונה ביותר בעשר קדושות.

למרוד בשלטון השמש!

ולזה כיוונו רז"ל (זוהר ח"ב דף קצ.) פינחס זה אליהו, כי פינחס
אליהו גימטריא עשר פעמים שם העצם ית"ש, לרמז שיצא מן
הטבע (רמב"ן שמות ו ב), ומסר נפשו על קדושת שמו ית' ולא
פחד ולא זע מכל כ"ד אלף שהיה בשבטו של שמעון וחבטן
בקרקע, לרמז לנו שצריך להתרחק מבחינת שמש שהוא בחי'
טבעיות, וזה שאמר (במדבר כה ד) קח את כל ראשי העם והוקע
אותם לה' נגד השמש, היינו שיהיו מתנגדים נגד בחינת שמש
היינו להתרחק מהטבעיות מכל וכל.

כשהזוהר אומר שפינחס זה אליהו הוא בא לרמז לנו על המסירות נפש של
פנחס שהגיע לדרגה של אליהו כמו שרואים שפינחס אליהו שווה בגימטריא 260
כמניין עשר פעמים שם הוי"ה [26], להראות שהוא הצליח לעלות בעשר מדרגות
הקדושה כאליהו שהתעלה לגמרי מעל הגשמיות אבל עם זאת יכל להיות בתוך
העולם הגשמי. פנחס לא פחד מכל שבט שמעון שכפי שמסופר במדרש [רבה

פרק כ', אות כ"ה], שכשהוא יצא מהאווהל לאחר שהרג את זמרי בן סלוא ניסו כולם להרגו והוא חבט אותם בקרקע. לאחר החטא של בעל פעור ה' אומר למשה "קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש" [תקרא לכל הנשיאים ותדון איתם את כל מי שעבד לבעל פעור בסקילה, ולאחר מכן תתלה אותם מול השמש כדין כל הנסקלים שנתלים] הלשון "נגד השמש" באה לרמז על פנחס שבא להוציא את עם ישראל מהצורת מחשבה המגושמת אליה רומזת השמש או במילים אחרות - להיות נגד השמש.

וזהו כונת הפסוק וידבר וגו' פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל, היינו שהראה להם שצריך להתרחק מבחינת חמה שהוא בחינת טבעיות כאמור למעלה, מחמת בקנאו את קנאתי בתוכם, ולא נתיירא כלל, ומחמת זה שב חרון אף ה' מישראל ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום,

הבית עין דורש ש'חמתי' בפסוק הוא מלשון חמה - שמש, שמסמל את הטבע הגשמי הפשוט, שלא מגלה את ה', ופנחס התרחק ממנו בתכלית ע"י שהלך בניגוד להגיון הטבעי, בלי פחד ומורא אלא התחשב רק ברצון ה'. פעולתו זאת בתוך כלל ישראל, שהראה ברבים מה היחס שצריך להיות לנו לגשמיות היא גרמה לשיבת חרון אף ה' מעל בני ישראל!

וכעת מתורצת קושיית האור החיים, שמתבאר ש'השיב את חמתי' הוא גם חלק מתיאור פעולתו של פנחס ולא תוצאה, ורק בסוף כתובה התוצאה - "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי".

ומסיים הבת עין בתפילה:

יהי רצון שנזכה לבחינת הסתפקות ולקבל עלינו לעשות רצון הבורא ית' בשמחה אמן כן יהי רצון:

פינחס בן אלעזר

רבי אברהם דב מאווריטש – בת עין

וידבר ה' אל משה לאמר פינחס בן אלעזר וגו' בקנאו את קנאתי וגו' הנני נותן לו את בריתי שלום (כה יא). ודקדק האור החיים, למה כתב הסיבה שהוא בקנאו את קנאתי באמצע ב' פרטי המסובב שהם השיב את חמתי וגו' ולא כליתי וגו', שהיה לו לומר בקנאו את קנאתי בתוכם השיב את חמתי וגו' ולא כליתי וגו', או על זה הדרך השיב את חמתי וגו' ולא כליתי וגו' בקנאו את קנאתי וגו'

נראה ליישב קושיית אור החיים הנ"ל,

על פי הגמרא (חולין ס:) מפני מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו חטאת לה' (במדבר כח טו), אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח, וזהו חטאת לה'. וכבר הקשו המפרשים מהו הלשון הביאו עלי כפרה, ועי"ש בדבריהם. גם דברי הזוהר הקדוש שאמר (ח"ג דף עט:) הביאו עלי כפרה בגין דיתבסם מה דעלוי כמה דאת אמר (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו עכ"ל, וכפשוטו אין לו פי' כלל.

אכן אען ואומר גם אנכי מה שיש לרמז בזה על פי מוסר, ונבאר מקודם הפסוק (תהלים קמה טז) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, הנה זהו כלל גדול בעבודת השי"ת, שצריך כל איש ישראל להאמין באמונה שלמה שהבורא ברוך הוא אחד יחיד ומיוחד בתכלית היחוד שאין כמוהו בשום פנים והוא לבדו אלהינו היה הוה ויהיה מנהיג ובורא לכל הברואים ומשגיח עליהם בפרטי פרטות והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, וכשבא לבחי' אמונה זו אין לחפץ ולהשתוקק לשום דבר בעולם רק יהיה כל חפצו ומגמתו והשתוקקותו למלאות רצון הבורא ית' ולא לחפץ יותר מרצון הבורא ית"ש [יתברך שמו], כי צריך להאמין אם רצון הבורא ית"ש לתת לו זה הדבר בוודאי הוא יתן לו בלתי מניעה ואם אין בזה רצון הבורא למה ייגע את עצמו להבל ולריק ללא יועיל.

וזה כוונת חז"ל שאמרו (אבות פ"ד מ"א) איזהו עשיר השמח בחלקו, היינו שישמח ברצון הבורא ולא יחפץ יותר וכמאמר הזוה"ק (ח"ג דף

רכו). ומשביע לכל חי רצון, מיכלא דמסכני דאינון שבעין מרצון הבורא ית"ש ולא מגו מכלי ומשתי סגי עכ"ל,

וזהו כלל גדול שלא להשתוקק רק לרצון הבורא ית' ולא להתאות לשום תאוות עולם הזה יתירה, כי זאת נודע שטבע הטוב להטיב וכמאמר חז"ל (פסחים קיב.) יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, וזה הוא עיקר בריאת העולם בגין דיתקרי רחום וכו' (זהר ח"ג רנז:),

וצריך האדם לתלות העדר הדבר וחסרונו בעצמו של המקבל כמאמר ז"ל (קידושין פב.) הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי, וכדאמרינן בתפילת ראש השנה (חזרת הש"ץ דעמידה) הטוב והמטיב לרעים ולטובים, כי בוודאי טבע הטוב להטיב לכל כאשר היה כוונת בריאת העולם רק כשבא ההשפעה אל המקבל היא נשתנה לפי ערך הכלים אשר הוכנו לקבל ההשפעה, וזהו הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי.

וזהו העיקר שיהיה רצונו כרצון הבורא ית"ש ולא יחפוץ יותר מרצונו ח"ו, ומי שח"ו משתוקק יותר מרצון הבורא ית"ש זאת הבחי' נקראת 'על"י', כי הוא רוצה שיהיה כביכול ממעל לרצונו ית"ש, וזהו שכתוב בעדת קרח בהצותם על ה' (במדבר כו ט), הנועדים על ה' (שם כז ג), כי רצון הבורא גזרה שלא יהיה בהם בחינת כהונה, והם רצו שיהיה בהם בחינת כהונה, וזהו על ה', ממעל לרצונו כביכול.

ולזה הירח בשעה שקטרגה על החמה ואמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, ורצתה להרבות אורה שלא כרצונו ית"ש, ומפני זה נתמעט אורה, ולזה צווה הקב"ה להביא שעיר לתקן הדבר הזה ולרמז שאין לחפוץ יותר ממה שגזר השי"ת,

ולזה שעיר גימטריא שר"ף, לרמז כי ההשתוקקות יותר מרצון הבורא ב"ה אין ממש וקיום בדבר הזה כי כלה ונשרפה דמה שחפץ יותר מרצון הבורא ית"ש, וזהו בחי' 'על"י' כנ"ל. כד"א [כמה דאת אמר] שרפים עומדים ממ"ע לו, היינו שהרצון שהוא כביכול ממעל לרצונו ית' הוא נשרף כנ"ל.

ועיקר בחינת תקון והתחדשות הלבנה נמסרה לישראל, כי ישראל מונין ללבנה, וקידוש החודש תלוי בב"ד כשאומרים מקודש החודש כמו

שדרשו רז"ל (שמות רבה טו ב) על הפסוק (שמות יב ב) החודש הזה לכם.

והענין הוא כך, כי כל איש ישראל צריך להרחיק את עצמו מהטבעיות ומתאוות הגופנים כנ"ל, אך להשתוקק בכל לבו ונפשו רק לרצון הבורא ב"ה ולידע שברצונו ית' תלוי הכל וברצונו ית' הוא מנהיג כל העולמות עליונים ותחתונים כמאמר הכתוב (תהלים ל ח) ה' ברצונך העמדתה להררי עוז,

ולזה אנו מונין ללבנה, לידע כמו שהלבנה מחמת שרצתה יותר מרצון הבורא ית"ש ועי"ז נתמעט אורה, על כן אנו בני ישראל צריכים ליזהר מתאוות המותרות ולהתרחק מטבעיות, רק תשוקתנו יהיה לקבל עלינו רצונו ית"ש בשמחה, כי בידו ית"ש לשדד המערכות ולפעול הכל כרצונו ית"ש.

וזהו שאנו אומרים בברכת קידוש הלבנה, וללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה וכו', היינו שאנו מיחלים ומצפים שיהיה העטרה והתפארת לישראל כמו הלבנה שהיא כעת במיעוט אור ועתידה להתחדש באור גדול במהרה בימינו.

והעיקר הוא להתרחק ולברוח מהטבעיות וגופניות ומאומות העולם בתכלית הריחוק, כי המה משוקעים מאד רק בטבעיות ובתאוות גופנים, ולזה המה מונים לשמש כי השמש מרמז לטבעיות, כי כמו שנבראת באורה כן הוא עתה כמאז ולא נתמעט ולא נתרבה אורה כלל,

וכדאיתה בספר קדושת לוי על חנוכה 'שמש ידע מבואו' פרוש כי היא בבחינת חק אחד כאשר גזר לה השם יתברך בעת בריאתה כן היא גם עתה, אבל הלבנה אינה כן כי 'פעמים באה בארכה ופעמים באה בקצרה' (והאמות העולם הם בבחינת טבעיות ולכן הם מונים לשמש שהוא גם כן בחינת טבעיות, אבל אנחנו עמו בית ישראל צריכים להתרחק מהם בתכלית הרחוק, כמאמר הכתוב 'ובחקותיהם לא תלכו', כי התחברות עמהם גורם חס ושלוש 'ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם') ולכן צריכים להתרחק מהם בתכלית הרחוק.

אך לראות לגשת אל הקודש להשתוקק לרצונו ית' ולדבק בעשר קדושות הרמוזים במשנה (כלים א ו) קדושת ארץ ישראל קדושת הר הבית וההיכל כמאמר הכתוב (מלכים א ח מח) והתפללו אליך דרך ארצם וגו'. וזהו כוונת הפסוק (במדבר כה ז) וירא פינחס בן אלעזר וגו' ויקח רמ"ח בידו, היינו שיצא מחוץ לדרך הטבע ודבק את עצמו בעשר קדושות הנ"ל, ולזה פינחס מלא ביד לרמז על עשר קדושות הנ"ל.

ולזה כיוונו רז"ל (זוהר ח"ב דף קצ.) פינחס זה אליהו, כי פינחס אליהו גימטריא עשר פעמים שם העצם ית"ש, לרמז שיצא מן הטבע (רמב"ן שמות ו ב), ומסר נפשו על קדושת שמו ית' ולא פחד ולא זע מכל כ"ד אלף שהיה בשבטו של שמעון וחבטן בקרקע, לרמז לנו שצריך להתרחק מבחינת שמש שהוא בחי' טבעיות, וזה שאמר (במדבר כה ד) קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש, היינו שיהיו מתנגדים נגד בחינת שמש היינו להתרחק מהטבעיות מכל וכל.

וזהו כונת הפסוק וידבר וגו' פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל, היינו שהראה להם שצריך להתרחק מבחינת חמה שהוא בחינת טבעיות כאמור למעלה, מחמת בקנאו את קנאתי בתוכם, ולא נתיירא כלל, ומחמת זה שב חרון אף ה' מישראל ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום,

יהי רצון שנזכה לבחינת הסתפקות ולקבל עלינו לעשות רצון הבורא ית' בשמחה אמן כן יהי רצון:

רגע, אם אמרת לא לרצות שום דבר שלא ה' רוצה בהכרח - אז איך אנחנו מבקשים כ"כ הרבה דברים בתפילה שלנו?

וגם, בשביל מה ה' שלח לי את הכח המיוחד והמפותח הזה לרצות דברים? רק כדי שאלחם מולו?!

אז אולי פה צריך להיזכר שיהודי הוא 'נושא הפכים', דהיינו שה' ברא אותנו בצלמו כדמותו ולכן אנחנו מסוגלים (אולי לא בעת ובעונה אחת, אבל מסוגלים) לשאת גם את ההסתפקות הטוטאלית והמכוונות על רצון ה' יחד עם הנטייה הנפשית לבקש מה' הכל - "הרחב פיך ואמלאהו".

איך?

אחרי שבאמת הייתי במקום של ביטול כל הרצונות האישיים אל רצון ה' יתברך, וכן, עברתי איזשהו בירור עם עצמי מול ה' יתברך (אגב, כנראה חלק מהרצונות שהיו לפני יחלשו או אפילו יעלמו לגמרי), הגיע הזמן של ההמתקה של שאר הרצונות היותר זכים שאולי אינם נוגעים באופן ממש ישיר לתורה ומצוות אך וודאי הם חלק מהקשר התמידי שלי עם ה'.

גם בשלב הזה פועלים באופן 'עדין' של רצונות, כיסופים ותפילות, כשכמובן בראש מעייננו מונח הרצון לקשר פשוט וטבעי עם ה' יתברך בכל גילוי בעולם - בעיקר בתורה ומצוות בהן הוא מתגלה באופן יותר פשוט ונגלה, וגם בעולם הרצונות הנמוכים והשפלים שלנו שדווקא בו בחר להוות לו דירה - "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים".

אז בעצם מכח התנועה של "עשה רצונו כרצונך" באמת, זוכים להגיע במהרה בימינו להשלמת הייעוד האלוקי בארצות דווקא - "כדי שיעשה רצונך כרצונו".

אשרינו!!!

החולצה הלבנה

מיעוט הירח

...מפני מה נשתנה שער של ראש חדש שנאמר בו חטאת להוי',
אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח, וזהו חטאת
להוי'... ועקר בחינת תקון והתחדשות הלבנה נמסרה לישראל, כי
ישראל מונין ללבנה, וקדוש החדש תלוי בבית-דין כשאומרים
מקדש החדש כמו שדרשו רז"ל על הפסוק החדש הזה לכם...

במדרשי חז"ל ובקבלה מרבים להביא משלים מ"חכמת התכונה" - גרמי
השמים, התנהלותם, מהלכם ויחסיהם זה לזה. אחד החשובים שבהם, שמופיע
רבות, הוא מיעוט הירח - כמובן, מקור הדרושים על כך הוא מדרש חז"ל הידוע
שבתחילת הבריאה נבראו השמש והירח כ"שני המאורות הגדולים", אך בעקבות
טענת הלבנה ש"אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד", ציוה עליה ה' למעט את
עצמה. בקבלה מדובר רבות על משל היחס בין השמש והירח - השמש היא בחינת
ה'משפיע', מקור האור; ואילו הלבנה היא ה'מקבל' - עליה נאמר כי "לית לה
מגרמה כלום", אין לה מעצמה כלום, היא רק מקבלת אור מהמשפיעים לה (מענין
מאד לראות את הדבר בגשמיות, על הארת השמש לעומת הארת הירח,
ואכמ"ל...). לכן, הלבנה נקראת גם ספירת המלכות, מסמלת את כנסת ישראל
ביחס לה' ובכללות את הצד הנקבי במציאות.

נציין שלשה הקשרים מרכזיים שבהם מובא בקבלה עניין מיעוט הירח:
הראשון - ממיעוט הלבנה לומדים את ענין השפלות והבטול: כשם שללבנה אין
אור משלה, "לית לה מגרמה כלום", כך על האדם לחיות מתוך תודעה שכל חיותו
ומעלותיו, כולל המצוות שהוא זוכה לקיים, הן מתנה מלמעלה. "מיעוט עצמי"
תמידי הוא הכלי המאפשר לשמוח באמת בכל מצוה שזוכים לקיים, ולחוות
באמת את רחמי ה' עלינו. בנוסף, התהליך המחזורי לפיו הירח גדל וקטן מלמד
אותנו את היכולת לקום מתוך משברים בבחינת "ירידה לצורך עליה". היהודי
נמשל ללבנה המתמעטת ומתחדשת, ללמד שגם בשיא החשכה קיימת נקודת
התחדשות שמתוכה אפשר לגדול.

בתור המתקה מופלאה, את מיעוט הירח דורשים בקבלה על הצמצום
הראשון, בו ה' יתברך צמצם והעלים את אורו האין סופי כדי לאפשר קיום
ל"עמידת העולמות", שיהיה לעולמות הוויה וישות עצמאית. אך המיעוט אינו
תמידי: כמו שהלבנה תגדל בהמשך, כמו שנאמר "וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֹמָה",
כך גם ישנה תנועה כללית של 'עלית המלכות' - הצד הנקבי בולט, נוכח, קיים
ומשפיע יותר בעולם, גם בין אשה לבעלה (עד ש"וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נָאֻם הוֹי'

תִּקְרְאִי אִישִׁי, וְלֹא תִקְרְאִי לִי עוֹד בְּעֵלְי" (וגם בין כנסת ישראל לה' יתברך, עד שהאשה, המקבל, עולה ומתעלה להיות עוד יותר מהמשפיע - כמו שנאמר "אֵשֶׁת חַיִּל עֲטָרַת בְּעָלָהּ". על 'עלית המלכות' ועמידת דמות ה'אשה' האלקית (נוקבא) מול ה'איש' (ז"א) יש המון דרושים יפהפיים בקבלה ובחסידות.

מוקדש לעילוי נשמות

מו"ר רוח-אפנו האהוב והיקר
הרב שניאור זלמן מרדכי
בן מנחם מענדל קץ

הרב בנימין דב בן טוביה רוזנצויג

מיזם "המאמר השבועי" בא לתת לכל אחד ואחד את האפשרות ללמוד חסידות בהעמקה ובהבנה, תוך דגש על חיבור התורות העמוקות לחיי היומיום שלנו.

במסגרת זו לומדים מידי שבוע מאמרי חסידות יסודיים בהבנה, בעמקות ובבהירות.

המאמר השבועי

כיפות צמר וירמולקות ירושלמיות בעבודת יד

גדלים ודוגמאות בהזמנה אישית משלוחים לכל הארץ

להזמנות: חן 0585288203

*הירמולקות במלאי מוגבל

**עוד יותר טוב
ועוד יותר
טוב...**

יותר טוב ממה שה'
רוצה?
תתבייש לך!